23 Ιουνίου 2021

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ: Το υπόμνημα των Προέδρων των ΑΕΑ Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων προς την Ι. Σύνοδο – «Πλήγμα για την Εκκλησία η κατάργηση τους»

/ Ορθοδοξία· Διεθνές Πρακτορείο Εκκλησιαστικών Ειδήσεων

«Η κατάργηση των ΑΕΑ της Βορείου Ελλάδος αποτελεί πλήγμα στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Εκπαίδευση με δυσμενείς συνέπειες για τη διακονία της Εκκλησίας και τη συνοχή της κοινωνίας στην περιοχή πάνω από τη Θεσσαλία». Αυτό τονίζουν με υπόμνημά τους προς την Διαρκή Ιερά Σύνοδο οι Πρόεδροι των Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών Θεσσαλονίκης, Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Γεώργιος και Βελλάς Ιωαννίνων, Καθηγήτρια Μαρία Ράπτη.

Υπενθυμίζεται πως η Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος ξεκίνησε τις εργασίες της σήμερα και μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν ήταν και αυτό του προωθούμενου σχεδίου νόμου από το υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων για την Εκκλησιαστική Εκπαίδευση, το οποίο στα τρία τελευταία άρθρα του προβλέπει την κατάργηση των εν λόγω Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών.

Το υπόμνημα, το οποίο δημοσιεύει αποκλειστικά το ope.gr, διαιρείται σε δύο βασικούς άξονες. Στον πρώτο στέκεται ιδιαίτερα στην παράκαμψη της Εκκλησίας για το θέμα της Ανώτατης Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης, ενώ στον δεύτερο τονίζει γιατί παραμένουν άγνωστα τα κριτήρια κατάργησης των ΑΕΑ της Βορείου Ελλάδος (Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων).

Όπως συμπεραίνουν δεν θα επιλύσει το πρόβλημα της Χώρας η κατάργηση των δυο ΑΕΑ και θα μείνει αλησμόνητη στην ιστορία με την ανοχή όλων ως κατεδάφιση. *«Παρακαλούμε, στις δυσχερείς σημερινές οικονομικές και υγειονομικές συνθήκες που βιώνει ο κόσμος και η πατρίδα μας, τους ποιμένες, άρχοντες και ιθύνοντές της με τη δύναμη της εξουσίας τους και την ικανότητα του πνεύματός τους να βρουν μια δίκαιη λύση, αποτρέποντας τον ολοκληρωτικό αφανισμό στη Βόρεια Ελλάδα και τη συνεπαγόμενη κάθε είδους συρρίκνωση. Ό,τι γκρεμίζεται δύσκολα ανοικοδομείται».*

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΤΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι,

Ενόψει συζητήσεως του θέματος του μέλλοντος των Ανώτατων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών, ευσεβάστως αναφέρουμε τα παρακάτω:

ΖΗΤΗΜΑ 1:

Παράκαμψη της Εκκλησίας για το θέμα της Ανώτατης Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης

Α. ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τμήμα Β΄: Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας

Άρθρο 3:

«Επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα είναι η θρησκεία της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού. Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδας...Είναι αυτοκέφαλη, διοικείται από την Ιερά Σύνοδο των εν ενεργεία Αρχιερέων και από τη Διαρκή Ιερά Σύνοδο που προέρχεται από αυτή...Το εκκλησιαστικό καθεστώς που υπάρχει σε ορισμένες περιοχές του Κράτους δεν αντίκειται στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου».

Άρθρο 16:

«2. Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες».

Σχόλιο:

Σύμφωνα με τον Καθηγητή Ευάγγ. Βενιζέλο, Οι Σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας ως σχέσεις συνταγματικά ρυθμισμένες, σ. 146, εκδόσεις Παρατηρητής, εκδ. γ΄, Θεσσαλονίκη 2000: «... ο όρος «επικρατούσα θρησκεία» έχει ένα περιεχόμενο αφενός μεν ιστορικό και πολιτισμικό, το οποίο δεν είναι νομικά κρίσιμο, αφετέρου δε ένα περιεχόμενο πραγματολογικό, που είναι νομικά κρίσιμο εφόσον περιγράφει την ορθόδοξη εκκλησία ως το πολυπληθέστερο συλλογικό υποκείμενο άσκησης της θρησκευτικής ελευθερίας υπό όλες τις εκδοχές και σε σχέση πάντοτε με όλο τον άλλο κατάλογο των συνταγματικών δικαιωμάτων...»). Συνεπώς, δεν μπορεί την επικρατούσα θρησκεία, η Πολιτεία, όταν νομοθετεί να την αγνοεί για θέματα που την αφορούν, όπως την Εκλησιαστική Εκπαίδευση. Επιπλέον, αποτελεί συνταγματική επιταγή για την Πολιτεία ότι μία από τις βασικές αποστολές της είναι η ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης των πολιτών.

Συμπεράσματα:

1. Αποτελεί μια γενικά παραδεκτή αρχή μιας ευνομούμενης δημοκρατικής Πολιτείας ότι το κράτος έχει την υποχρέωση να παρέχει την καλύτερη δυνατή παιδεία σε όλους τους πολίτες της χώρας, χωρίς διακρίσεις, η οποία αρχή πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τον νομοθέτη.

2. Η επιστημονικά τεκμηριωμένη ανταποκρινόμενη στις αυξημένες ανάγκες της Εκκλησίας απόφαση του νομοθέτη για τη δημιουργία σχολών υψηλής βαθμίδας, ήτοι Ανώτατης Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης, οδήγησε στην ίδρυση των ΑΕΑ με τον ν. 3432/2006.

3. Ο νομοθέτης ρυθμίζει τα θέματα που αφορούν στην εκκλησιαστική εκπαίδευση σε συνεννόηση με την Εκκλησία, η οποία είναι ΝΠΔΔ. Επομένως, ρυθμίζει σε συνεννόηση μαζί της και τα θέματα που αφορούν στις ΑΕΑ. Ακόμη και στο Ανώτατο Επιστημονικό Συμβούλιο των ΑΕΑ (λειτουργεί ως Πρυτανικό Συμβούλιο) είναι απαραίτητη η συμμετοχή Αρχιερέων, δύο εκπροσώπων της Εκκλησίας της Ελλάδος και ενός εκπροσώπου της Εκκλησίας της Κρήτης. Την Πολιτεία την ενδιαφέρει άμεσα να παρέχει μια έγκυρη πιστοποίηση της εκκλησιαστικής και γενικότερης μόρφωσης εκείνων που θα γίνουν κληρικά και λαϊκά στελέχη της Εκκλησίας και θα χρηματοδοτούνται από το κράτος.

4. Δεν νοείται εκκλησιαστική εκπαίδευση χωρίς την Εκκλησία και επομένως είναι απαραίτητη, για κάθε θέμα που αφορά στην Εκκλησία, η συνομιλία και συναίνεσή της.

Β. ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ν. 590/1977)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας

Άρθρο 4δ):

β) «Μελετᾷ καὶ ἀποφασίζει περὶ τῶν ληπτέων μέτρων διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ Χριστεπωνύμου λαοῦ».

Σχόλιο:

Στις ΑΕΑ σπουδάζει ο ιερός Κλήρος και ο Χριστεπώνυμος λαός.

Άρθρο 6.2:

2. «Ἡ Ι.Σ.Ι. συνεδριάζει βάσει ἡμερησίας διατάξεως. Ἐπὶ τακτικῆς συνελεύσεως ἡ Δ.Ι.Σ. καταρτίζει τὴν ἡμερησίαν διάταξιν καὶ ὁ Πρόεδρος κοινοποιεῖ ταύτην πρὸς ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἱεραρχίας δύο τουλάχιστον μῆνας πρὸ τῆς συνεδριάσεως

Ἐπὶ ἐκτάκτου συνελεύσεως τὴν ἡμερησίαν διάταξιν καταρτίζει εἰς μὲν τὴν ὑπὸ στοιχεῖον α΄ περίπτωσιν ὁ Πρόεδρος, εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν ὑπὸ στοιχεῖον β΄ ἡ Δ.Ι.Σ.».

Σχόλιο:

Η ΔΙΣ αποφάσισε (20 Απριλίου 2021) την παραπομπή των διατάξεων 61-63 του σχεδίου νόμου για κατάργηση των ΑΕΑ στην μέλλουσα να συγκληθεί (Οκτώβριο του 2021) Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας προς ενημέρωση και επεξεργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

Περὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου

Άρθρο 9, παρ. 1στ):

«Συνεργάζεται μετὰ τῆς Πολιτείας ἐπὶ θεμάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ μεριμνᾷ περὶ τῆς ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, δυναμένη νὰ ἱδρύῃ πρὸς τοῦτο εἰδικὰς ἐπιμορφωτικὰς σχολάς».

Σχόλιο:

Η ΔΙΣ, που έχει αποφανθεί περί του εξορθολογισμού και της αναβάθμισης των ΑΕΑ δια των υπ’ αρ. πρωτ. 610/345/13.2.2018 και 4512/2208/12.10.2018 Συνοδικών εγγράφων της, στις 20 Απριλίου 2021 παρέπεμψε το θέμα της σχεδιαζόμενης κατάργησης δύο ΑΕΑ στη Βόρεια Ελλάδα (Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων) στη Σύνοδο Ιεραρχίας του Οκτωβρίου 2021.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Περὶ τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν

Άρθρο 10, παρ.1, περ. η):

«ἡ ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ἐπιμορφώσεως τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου».

Σχόλιο:

Η Συνοδική Επιτροπή δήλωσε αναρμόδια (αρ. πρωτ. 65/16.4.2021) για τις διατάξεις 61-63 περί του σχεδιασμού καταργήσεως των ΑΕΑ της Βορείου Ελλάδος (Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων), σημειώνοντας ότι: «θεωρεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἀπαλειφθοῦν ἀπὸ τὸ παρὸν σχέδιον νόμου, μὲ τὴν προοπτικὴν πάντως τὰ θέματα των Ἀνωτάτων Ἐκκλησιαστικῶν Ἀκαδημιῶν νὰ ἀποτελέσουν θέμα μελέτης εἰς προσεχῆ Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν».

Άρθρο 10, παρ. 5:

«Διʼ ἀποφάσεως τῆς Ι.Σ.Ι. δύνανται νὰ συνιστῶνται καὶ ἕτεραι εἰδικαὶ Συνοδικαὶ Ἐπιτροπαὶ πλὴν τῶν ἐν παρ. 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου ὁριζομένων, πρὸς μελέτην καὶ διερεύνησιν συγκεκριμένων θεμάτων».

Σχόλιο:

Η Τριμελής εξ αρχιερέων Επιτροπή, που ανέλαβε να συντάξει Έκθεση για τις διατάξεις 61-63 περί κατάργησης των ΑΕΑ της Βορείου Ελλάδος (Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων), συστάθηκε με απόφαση της ΔΙΣ, στην οποία θα καταθέσει την Έκθεση και η οποία ΔΙΣ έχει ήδη παραπέμψει (20 Απριλίου 2021) το θέμα στη Σύνοδο της Ιεραρχίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄

Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως

Ἄρθρον 43:

«1. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πρὸς εἰδικὴν κατάρτισιν καὶ ἐκπαίδευσιν τῶν κληρικῶν καὶ ὑποψηφίων κληρικῶν δύναται νὰ ἱδρύῃ εἰδικὰς ἐπιμορφωτικὰς σχολὰς καὶ φροντιστήρια. Τὰ τῆς ἱδρύσεως, ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας καὶ τὰ τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν καθορίζονται δι᾽ ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ., δημοσιευομένων διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως. Τὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως διέπονται ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων.

2. Αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ Σχολαὶ αἱ λειτουργοῦσαι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐν Ἑλληνικῇ Ἐπικρατείᾳ διοικητικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἤτοι ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, Κρήτῃ καὶ Δωδεκανήσῳ, ὡς καὶ ἐν ταῖς Σταυροπηγιακαῖς αὐτοῦ Μοναῖς, τελοῦν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ἐποπτείαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀσκουμένην ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους νομίμων ἐκπροσώπων αὐτοῦ.

3. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος χορηγεῖ ὑποτροφίας. Τὰ τῶν προϋποθέσεων καὶ τῆς ἐν γένει διαδικασίας χορηγήσεως τούτων καθορίζονται δι᾽ ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ. δημοσιευομένων διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως».

Συμπεράσματα:

1. Υφίσταται Εκκλησιαστική Εκπαίδευση με την έννοια της επιμόρφωσης των κληρικών, όπου αρμόδια για την πραγμάτωσή της είναι η Εκκλησία της Ελλάδος. Σήμερα εξυπηρετούν αυτόν τον σκοπό το Διορθόδοξο Κέντρο και το Ίδρυμα της Ποιμαντικής Επιμόρφωσης.

2. Υφίσταται Εκκλησιαστική Εκπαίδευση με την έννοια της μόρφωσης σε δημόσια εκκλησιαστικά σχολεία και σχολές, όπου αρμόδια για την πραγμάτωσή της είναι η Πολιτεία, η οποία όμως για την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος ως επικρατούσας θρησκείας με την έννοια που αναφέρθηκε προηγουμένως: α) εντάσσει στη διδακτέα ύλη των προγραμμάτων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μαθήματα θρησκευτικών, β) καλλιεργεί την πανεπιστημιακή θεολογική

εκπαίδευση: τέσσερα Τμήματα δύο Θεολογικών Σχολών μόνο Καθηγητικών (70% περίπου των εισακτέων είναι πλέον φοιτήτριες), με κύριο σκοπό τη στελέχωση των σχολείων με καθηγητές/τριες θεολογίας, αφού σήμερα έχει απαλειφθεί από τον τίτλο τους ο όρος «Ποιμαντική» και γ) καλλιεργεί την υψηλού επιπέδου εκκλησιαστική εκπαίδευση: τέσσερις ΑΕΑ (70% περίπου των εισακτέων είναι άρρενες), με προγράμματα σπουδών ιερατικών και εκκλησιαστικών Τεχνών και σκοπό τη στελέχωση της Εκκλησίας με κληρικά και λαϊκά στελέχη: ιερείς, ψάλτες, διαχειριστές-συντηρητές κειμηλίων της.

3. Ο ν. 3432/2006 χρησιμοποίησε για τις ΑΕΑ την έννοια των παραγωγικών σχολών, όπως των Ενόπλων Δυνάμεων, οι απόφοιτοι των οποίων μερικές φορές και ως σπουδαστές εντάσσονται στον κορμό του προσωπικού της υπηρεσίας αυτής. Παρότι δεν υπήχθησαν οι εν λόγω παραγωγικές σχολές (ΑΕΑ) στην Εκκλησία της Ελλάδος, διευρύνθηκε η συμμετοχή και η εποπτεία της Εκκλησίας στη ρύθμιση ζητημάτων εκκλησιαστικής εκπαίδευσης. Ο ξεχωριστός διοικητικός μηχανισμός Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης του ΥΠΑΙΘ επεκτάθηκε και στις ΑΕΑ και ασκείται από επιτροπές, στις οποίες συμμετέχουν επίσκοποι και κληρικοί (για τις ΑΕΑ το Ανώτατο Επιστημονικό Συμβούλιο). Το 7μελές ΑΕΣ με τρεις αρχιερείς, δύο κληρικά και δύο λαϊκά μέλη, αποδείχθηκε ιδιαίτερα ευκίνητο, με σκοπό να λύσει προβλήματα στη λειτουργία των ΑΕΑ, τα οποία, επειδή με ευθύνη της Πολιτείας παρέμεναν για πολύ χρόνο άλυτα (αδράνεια στην έκδοση προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων), συνετέλεσαν στην απαξίωση του θεσμού, που αντί να αναβαθμιστεί, συρρικνωνόταν. Ό,τι κινδυνεύει, το υποστυλώνουμε ή το ξαναχτίζουμε. Δεν το γκρεμίζουμε!

4. Οι συζητήσεις για την εκκλησιαστική εκπαίδευση και την επιμόρφωση του Κλήρου άρχισαν με τη σύσταση επιτροπής Διαλόγου Πολιτείας-Εκκλησίας με ένα εκπρόσωπο της ΔΙΣ (ΦΕΚ 963Β΄/2011) και τελευταία με την ΥΑ 47422/Θ2/21-3-2016. Στις 8 Μαρτίου του 2017 η Σύνοδος Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος αποφάσισε την ίδρυση Κέντρων Ιερατικής Μαθητείας (ΚΙΜ). Στην 10η συνεδρίαση (19/07/2018) και στην 11η συνεδρίαση (22/07/2020) της «Επιτροπής για τη μελέτη και επίλυση θεμάτων που απασχολούν την Εκκλησία της Ελλάδος» η Εκκλησία ζήτησε την ψήφιση του σχεδίου νόμου μόνον για τη μεταρρύθμιση της δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκκλησιαστικής εκπαίδευσης (σ. 2 διαβιβαστικού του σχεδίου νόμου για την Εκκλησιαστική Εκπαίδευση). Τα ΚΙΜ, πέντε χρόνια αργότερα (2021), εμφανίζονται ως Σχολές Μαθητείας Υποψηφίων Κληρικών (ΣΜΥΚ), οι οποίες είναι αδιαβάθμητες μεταδευτεροβάθμιες-μεταλυκειακές διετούς φοιτήσεως δομές αμφιβόλου βιωσιμότητας, αν παραμείνουν εκτός της τυπικής-εθνικής εκπαίδευσης. Και αυτές οι εκπαιδευτικές δομές έχουν την έννοια νέων παραγωγικών σχολών μεσαίου επιπέδου της

Εκκλησίας για την κατάρτιση ιερέων, όμως οι απόφοιτοί τους δεν διορίζονται υποχρεωτικά, αφού «Η απόκτηση Διπλώματος Ιερατικής Μαθητείας δεν θεμελιώνει δικαίωμα του κατόχου για διορισμό σε κενή οργανική θέση εφημερίου» (Άρθρο 30 παρ. 3 του σχεδίου νόμου).

5. Η ΔΙΣ έχει αρμοδιότητα μόνο για την Ποιμαντική Επιμόρφωση ούτε καν για τις ΣΜΥΚ, γι' αυτό και η ίδρυση των ΣΜΥΚ αποφασίστηκε στη Σύνοδο Ιεραρχίας (Μάρτ. 2017). Επομένως, το μόνο συλλογικό όργανο, που έχει κατά νόμον την αρμοδιότητα να αποφασίσει για τις ΑΕΑ, είναι η Σύνοδος της Ιεραρχίας.

Συμπεράσματα:

1. Ο νομοθέτης για το θέμα της Εκκλησιαστικής Εκπαιδεύσεως προβλέπει θεσμικά τη συνομιλία-συνεννόηση-συμφωνία με την Εκκλησία που εκφράζεται επισήμως και θεσμικά εν ολομελεία με το αρμόδιο ανώτατο συλλογικό διοικητικό όργανό της, ήτοι τη Σύνοδο της Ιεραρχίας της.

2. Οι ΑΕΑ (Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων και Κρήτης) ιδρύθηκαν (ν. 3432/2006) επί υπουργίας Μ. Γιαννάκου, ύστερα από συμφωνία με την Εκκλησία και απόφαση του εν ολομελεία οργάνου της, όπως προβλέπει ο νομοθέτης για την Εκκλησιαστική Εκπαίδευση.

3. Όπως ο ιδρυτικός νόμος 3432/2006 των τεσσάρων ΑΕΑ στηρίχτηκε στην απόφαση της Εκκλησίας, την οποία εκφράζει η ολομέλειά της, ήτοι η Σύνοδος της Ιεραρχίας, έτσι και η επιλογή της κατάργησης δύο ΑΕΑ (Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων) πρέπει να στηριχθεί στην απόφαση του ιδίου οργάνου.

4. Ήδη, η ημιαυτόνομη Εκκλησία της Κρήτης δια του ανώτατου συλλογικού εν ολομελεία διοικητικού οργάνου της, την Ιερά Επαρχιακή Σύνοδο της Εκκλησίας της Κρήτης, αποφάσισε (ο εκπρόσωπός της Μητροπολίτης Κισσάμου και Σελίνου κ. Αμφιλόχιος ανέγνωσε στις 31 Μαΐου 2021 ενώπιον της Τριμελούς εξ Αρχιερέων Επιτροπής σχετικό έγγραφο στο Ανώτατο Επιστημονικό Συμβούλιο) την διατήρηση όλων των ΑΕΑ.

5. Σχετικά με τις διατάξεις 61-63 του σχεδίου νόμου για την κατάργηση των ΑΕΑ Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων, κατόπιν εισηγήσεως της Συνοδικής Επιτροπής Εκκλησιαστικής Εκπαιδεύσεως και Επιμορφώσεως του Εφημεριακού Κλήρου της Εκκλησίας της Ελλάδος, η ΔΙΣ αποφάσισε (20 Απριλίου 2021) την παραπομπή του θέματος στη Σύνοδο της Ιεραρχίας (Οκτώβριος 2021).

6. Ουδείς έχει δικαίωμα να παρακάμψει την Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος και το εν ολομελεία ανώτατο συλλογικό διοικητικό όργανο της, που είναι η Σύνοδος

της Ιεραρχίας της.

7. Είναι απαξιωτικό για τους Μητροπολίτες της Εκκλησίας της Ελλάδος να αποδέχονται κατευθείαν στο στάδιο της διαβούλευσης τις από άγνωστο συντάκτη και εντολέα εντασσόμενες για πρώτη φορά «αυθαίρετα» στο σχέδιο νόμου διατάξεις 61-63 για κατάργηση ΑΕΑ, προτού υπάρξει με την Εκκλησία συμφωνία θεσμικά και αποφασίσουν οι ίδιοι οι Μητροπολίτες γι’ αυτό στη Σύνοδο της Ιεραρχίας, όπως εγγράφως αποφάσισε η Ιερά Επαρχιακή Σύνοδος της Εκκλησίας της Κρήτης (Μάιος 2021) αλλά και η ΔΙΣ της Εκκλησίας της Ελλάδος (20 Απριλίου 2021).

8. Πρόκειται για μία ενέργεια της Πολιτείας «αυθαίρετη», αντίθετη στο καθιερωμένο μέχρι σήμερα πλαίσιο αγαστής συνεργασίας με την Εκκλησία για θέματα εκκλησιαστικής εκπαίδευσης. Είναι δε παράδοξο ότι αντί η Πολιτεία να αναλάβει την ευθύνη γι’ αυτά που δεν έπραξε κατά νόμον για τις ΑΕΑ, επιχειρεί να την μετακυλήσει στην Εκκλησία και την τακτική της αυτή να παρουσιάσει ως μία ενέργεια ενδιαφέροντος, δηλ. κατάργηση τώρα των ΑΕΑ Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων, για να μην καταργηθούν μετά και οι τέσσερις, σαν η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος να μην έχει κανένα λόγο για την εκκλησιαστική εκπαίδευσή της ή να μην ενδιαφέρεται για τις εκκλησιαστικές επαρχίες ολόκληρης της Βορείου Ελλάδος, τις λεγόμενες των Νέων Χωρών.

9. Ο νομοθέτης δεν έχει δικαίωμα να παρεμβαίνει και να νομοθετεί μεταβάλλοντας «αυθαίρετα» το περιεχόμενο της απόφασης της Συνόδου της Ιεραρχίας του Μαρτίου του 2017, που αφορά μόνον στη δευτεροβάθμια και μεταδευτεροβάθμια εκκλησιαστική εκπαίδευση, καθότι απόφαση της Συνόδου Ιεραρχίας ή της ΔΙΣ, που αφορά κατάργηση των ΑΕΑ ουδέποτε υπήρξε.

10. Η κατάθεση του σχεδίου νόμου στη διαβούλευση ως ενιαίου για την εκκλησιαστική εκπαίδευση με τη συμπερίληψη των διατάξεων 61-63 για κατάργηση των ΑΕΑ Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων είναι απαράδεκτη χωρίς τη συναίνεση της Εκκλησίας.

ΖΗΤΗΜΑ 2ο:

Παραμένουν άγνωστα τα κριτήρια κατάργησης των ΑΕΑ της Βορείου Ελλάδος (Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων)

1. Γεωγραφικά: Η επιλογή της κατάργησης είναι χωροταξικά λανθασμένη, διότι γίνεται σε βάρος ολόκληρης της Βόρειας Ελλάδας, εφόσον Ήπειρος, Μακεδονία-Άγιον Όρος, Θράκη, νησιά Βορείου Αιγαίου μένουν χωρίς ΑΕΑ.

2. Δημοσιονομικά: Το μικρότερο κόστος λειτουργίας από όλα τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης έχουν οι ΑΕΑ, από τις οποίες ειδικά της Θεσσαλονίκης, που λειτούργησε ως Εκκλησιαστική Παιδαγωγική Ακαδημία, και των Ιωαννίνων, που λειτούργησε ως Ιεροδιδασκαλείο, έχουν άριστη κτιριακή υποδομή.

3. Ιστορικά: Οι ΑΕΑ δεν ιδρύθηκαν άκριτα στις πόλεις για να τις ενισχύσουν οικονομικά, όπως Τμήματα ΑΕΙ, αλλά προϋπήρχαν ως Ανώτερες Εκκλησιαστικές Σχολές, οι οποίες μετεξελίχθηκαν σε Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες. Ειδικότερα, ο εκκλησιαστικός χαρακτήρας των Σχολών Βελλάς και Θεσσαλονίκης και η προσφορά τους στην Εκκλησία και την Πολιτεία υπήρξε διαχρονικός και σταθερός με όλες τις μορφές τους ως ιεροδιδασκαλείο (Βελλάς) και ως Εκκλησιαστική Παιδαγωγική Ακαδημία (Θεσσαλονίκης). Βρίσκονται σε νομούς εντός των ορίων του οποίων υφίστανται και άλλες Ιερές Μητροπόλεις και έχουν τις έδρες τους στην ιστορική Μονή Βελλάς η πρώτη και στην ιστορική Εκκλησία (Μητρόπολη) Θεσσαλονίκης η δεύτερη. Η σημασία τους διαχρονικά υπερβαίνει τα όρια των περιοχών τους, αφού στελεχώνουν Μητροπόλεις της Ηπείρου, της Μακεδονίας και της Θράκης, δηλ. πάνω από το 1/3 των εν ενεργεία Μητροπόλεων της Αυτοκέφαλης Εκκλησίας της Ελλάδος, αλλά και Μητροπόλεις της Θεσσαλίας, και ως οι μοναδικές ζωντανές παρουσίες σε επίπεδο Ανώτατης Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης στον βορειοελλαδικό χώρο συμβάλλουν στο πνευματικό, εκκλησιαστικό και εκπαιδευτικό έργο των χωρών της Βαλκανικής Χερσονήσου.

4. Ακαδημαϊκά: Δεν τεκμαίρεται. Μάλιστα, από τις τέσσερις ΑΕΑ, των οποίων τα προγράμματα δεν είναι ταυτόσημα, οι ΑΕΑ Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων ήταν οι πρώτες που οργανώθηκαν με Ακαδημαϊκό Συμβούλιο. Επίσης, ιδιαίτερα επιτυχής είναι η παραγωγή κληρικών, αφού τα ποσοστά των αποφοίτων των προγραμμάτων Ιερατικών Σπουδών που χειροτονήθηκαν είναι τα υψηλότερα (100 από τους 200 πτυχιούχους για την ΑΕΑ Βελλάς και 300 από τους 500 πτυχιούχους για την ΑΕΑ Θεσσαλονίκης). Είναι δε σημαντικό ότι ένα μεγάλο ποσοστό είναι έγγαμοι ιερείς, που αποτελούν στήριγμα για όλη την ορθόδοξη χριστιανική κοινότητα και ένα πλεονέκτημα απέναντι στη ρωμαιοκαθολική εκκλησία. Εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός ότι η έδρα των ΑΕΑ Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων συνδυάζεται και με την ύπαρξη και λειτουργία εκκλησιαστικών Λυκείων, στη Θεσσαλονίκη (Νεάπολη) και στα Ιωάννινα (Βελλά).

5. Εκκλησιαστικά-διοικητικά: Η Βόρεια Ελλάδα βρίσκεται στις Νέες Χώρες, οι οποίες ανήκουν στις εν Ελλάδι Μητροπόλεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου, τις ενωμένες διοικητικά με την Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος και αποτελούνται από 36 Μητροπόλεις που διοικούνται επιτροπικώς από τη Σύνοδο της Αυτοκέφαλης

Εκκλησίας της Ελλάδος και οι Μητροπολίτες των Νέων Χωρών συμμετέχουν εξίσου (έξι τον αριθμό) στη ΔΙΣ και δεν επιτρέπεται οι επαρχίες των Νέων Χωρών να μείνουν χωρίς Ανώτατη Εκκλησιαστική Εκπαίδευση.

6. Εθνικά: Η Βόρεια Ελλάδα συνορεύει με τέσσερις χώρες (Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Βουλγαρία, Τουρκία) διαφορετικών εθνικών προσανατολισμών, θρησκευτικών πεποιθήσεων και αντίστοιχων κατά τόπους εθνικών Εκκλησιών.

7. Θρησκευτικά: Εκτός από τους Μουσουλμάνους που υπάρχουν στις βαλκανικές χώρες και την όμορη Τουρκία, υπάρχουν και στη Θράκη Μουσουλμάνοι συμπολίτες μας με δυνατότητα πλέον να σπουδάσουν στη Βόρεια Ελλάδα (Εισαγωγική Κατεύθυνση Μουσουλμανικών Σπουδών στο Τμήμα Θεολογίας του ΑΠΘ), ενώ με την προβλεπόμενη στο σχέδιο νόμου κατάργηση των ΑΕΑ της Βορείου Ελλάδος οι Ορθόδοξοι υποψήφιοι κληρικοί με καταγωγή π.χ. από τον Έβρο ή την Κέρκυρα θα έχουν μοναδική διέξοδο τη φοίτησή τους σε ΑΕΑ στην Αθήνα και την Κρήτη.

Η Διοίκηση δεν μπορεί να λαμβάνει αναιτιολόγητες αποφάσεις, διότι αυτό δεν προβλέπεται από το Σύνταγμα.

Ερώτημα: Σε ποιο πλαίσιο λογικής και ισονομίας θυσιάζεται ολόκληρη η Βόρεια Ελλάδα με την προβλεπόμενη μεταφορά των ΑΕΑ Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων στην Αθήνα και την Κρήτη και ποιο θα είναι το μεγάλο όφελος της Εκκλησίας και της Πολιτείας από αυτό;

Συμπέρασμα:

Η κατάργηση των ΑΕΑ της Βορείου Ελλάδος αποτελεί πλήγμα στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Εκπαίδευση με δυσμενείς συνέπειες για τη διακονία της Εκκλησίας και τη συνοχή της κοινωνίας στην περιοχή πάνω από τη Θεσσαλία, δεν θα επιλύσει το πρόβλημα της Χώρας μας και θα μείνει αλησμόνητη στην ιστορία με την ανοχή όλων ως κατεδάφιση. Παρακαλούμε, στις δυσχερείς σημερινές οικονομικές και υγειονομικές συνθήκες που βιώνει ο κόσμος και η πατρίδα μας, τους ποιμένες, άρχοντες και ιθύνοντές της με τη δύναμη της εξουσίας τους και την ικανότητα του πνεύματός τους να βρουν μια δίκαιη λύση, αποτρέποντας τον ολοκληρωτικό αφανισμό στη Βόρεια Ελλάδα και τη συνεπαγόμενη κάθε είδους συρρίκνωση. Ό,τι γκρεμίζεται δύσκολα ανοικοδομείται.

Φωτογραφία αρχείου

Πηγή: www.orthodoxianewsagency.gr